

הרצף של 6 ימי בראשית התנכ"י לאור המדע

מאמר מאת שלמה משה שיינמן

תוכן העניינים

- סדר ימי בראשית
- על פי הרמב"ם (אם הראיות מספיק חזקות זה) יחייב אותנו לשנות את הפרשנות שלנו של התנ"ך
- על פי הפתרון הראשון 6 ימי בראשית הם 6 ימים של תיקון מופלאים של הרס קודם של העולם
- איפה בתנ"ך אנו מוצאים אור שמשתייך לתיקון?
- מקור מפורש במדרש המתאר שהאור של יום הראשון בבריאה היה הבגד הסמלי של הקב"ה שדרכו התגלה אל העולם
- דוגמה נוספת של תיקון נסי הם המים שיצאו בעתיד מבית המקדש
- מדוע התנועת החסידית, חב"ד מתנגדת בתוקף להסברו של הרב ליפשיץ, בעל "תפארת ישראל"
- ההבנה המחודשת של עשרה מאמרות שבו נברא העולם בפרקי אבות כפתרון
- תקדימים לפער בזמן שבין הצו אלוקי לבין הגשמתו; כגון ההבטחה שניתנה לאברהם שיום אחד זרעו ישתלט על השטח המשתרע משארם א-שיח בסיני עד צפון טורקיה
- איפה בטקסט של בראשית יש אינדיקציה כי ששת ימי בראשית יתכן היו סוף או השלמת תהליך ארוך של פיתוח, אבל לא בהכרח ההתחלה?
- על פי התיאוריה המדעית הנוכחית כדור הארץ עבר שינויים גדולים במהלך 4.6 מיליארד השנים האחרונות
- לאחר הבנת סגנון התורה, ההבנה המתוקנת בעשרה מאמרות של פרקי אבות עוזרת לנו לפתור את השאלה על רצף הבריאה, לאור המדע
- השיטה של הבריאה של הקב"ה והישרדות של החזקים

סדר ימי בראשית

נקודת המבט שהאלוקים ברא והחריב עולמות קודמים לנו (נקודת מבט שהוזכרו על ידי רבנים שחיו בין 200 – 250 שנה לאחר חורבן בית המקדש השני) יש בה לפחות 2 יתרונות. הוא אינו מחייב אדם להאמין שיש סתירה בין הגיל הנראה של היקום לבין גילו במציאות. זה גם מספק הסבר סביר, למה אנחנו כנראה מוצאים מאובנים שגילם יותר מ-6000 שנה.

עם זאת, הפרק הראשון של חומש בראשית אינו רק דיווח שהעולם נעשה תוך שישה ימים. החומש אף סיפר לנו מה התרחש בימים ההם. אם מבינים למשל, כי היה לכדור הארץ דשא ועצים (יום שלישי של הבריאה) לפני שהיה לו שמש וירח (יום רביעי של הבריאה) וכל זה התרחש בפחות מ-6000 שנים מהזמן הנוכחי אז עדיין תשאר סתירה גדול בין התורה (השם עבור 5 הספרים הראשונים של התנ"ך) והמדע; וזה לא משנה איזה גיל מוכנים להקצות ליקום. הכוונה של מאמר הנוכחי היא, לספק 2 פתרונות אפשריים להימנע מסתירה זו. בהמשך המאמר אביא גם את הסיבה לכך שתנועת החסידות אינה מקבלת הפתרונות הללו (או לפחות הפתרון הראשון) וטוענת כי היקום אכן צעיר מ-6000 שנה. לדעתם, אלוקים ברא את היקום עם המראה החיצוני של יותר מ-13.8 מיליארד שנה, אבל למעשה זה לא הגיל האמיתי שלו. יש גישות אחרות להסיר את המתח בין תורה למדע, כמו זו של ד"ר נתן רוברטסון, בספרו "The First Six Days: Torah and Scientific Theory". לא אדון בהשקפה הזו במאמר זה.

על פי הרמב"ם אם הראיות מספיק חזקות זה יחייב אותנו לשנות את הפרשנות שלנו של התנ"ך

יש להעלות שאלה לדיון. האם זה בכלל לגיטימי לחפש פרשנויות חלופיות של התנ"ך אם יש ראיות חזקות מאוד נגד פרשנות מפורסמת? במורה נבוכים (ב, כ"ה), הרמב"ם קובע כי היה מקובל עליו לפרש מחדש באופן קיצוני את התנ"ך אם הראיות היו חזקות מספיק כדי להציע כי "אבני הבניין" הבסיסיים של החומר הפיזי הם נצחיים, כפי שהוצע על ידי פילוסופים מסוימים. עם זאת, הרמב"ם לא מצא את הראיות כל כך משכנעות והגין על הפרשנות המסורתית של התנ"ך. כפי שצינתי במאמר אחר, הכוזרי (במהדורות מודרניות, פרק א', סעיף ס"ז) מספק דוגמה לאיזו פרשנות חלופית אפשר היה להשתמש בו אילו הראיות אילצו את האדם לקבל את העובדה שהחומר הפיזי של היקום הוא נצחי. באופן רטרואקטיבי, אנו רואים כי הרבנים צדקו לא לסגת מעמדתם ולשמור על הפרשנות המסורתית של התנ"ך, כי בזמננו כמעט כל המדענים מקבלים את העובדה כי אכן נוצר החומר, והוא לא נצחי.

כאשר רבי ישראל ליפשיץ, בעל פירושו המפורסם על המשנה, "תפארת ישראל", ראה את הראיות מן המאובנים (לפני כ-170 שנה), שתומכות ברעיון שהחיים היו קיימים על כדור הארץ לפני יותר מ-6000 שנים, הוא קבל זאת כהוכחה להשקפת המדרש, המדברת על עולמות שנבראו (שנבנו) ועל עולמות שנחרבו לפני עולמנו. לציטוט ישיר של המדרש, ראה את המאמר שלי: [איזו תועלת היה יכול להיות להקב"ה לברוא ולהחריב עולמות לפני ששת ימי הבריאה?](#) יש לציין כי אפילו בתלמוד אנו מוצאים לפחות 2 מקרים שבהם רבי יהודה הנשיא ("רבי") היה מוכן לשנות את הפרשנות שלו לתנ"ך על בסיס האתגרים המדעיים / פילוסופיים של הלא יהודי, אנטונינוס (ראה, סנהדרין צ"א עמוד ב).

על פי הפתרון הראשון 6 ימי בראשית הם 6 ימים של תיקון מופלאים של הרס קודם של העולם

בהרחבה על רעיון אחד שכבר נמצא בכתביו של רבי ישראל ליפשיץ (המחבר של תפארת ישראל, ב"דרוש אור החיים") יש פתרון אחד לבעיה של רצף הבריאה כדלקמן.

על פי הפרשנות לתנ"ך שה' "ברא עולמות והחריבן", הפסוק בחומש בראשית פרק א, פסוק ב, מתעד חורבן גדול לעולם הקודם לעולם שלנו. האור המוזכר בספר בראשית (בפרק א', פסוק ג') היה אור על-טבעי שהיה לו הכוח לתקן אלמנטים מהעולם שנחרב בעבר. יום הראשון של הבריאה מתאר את היום שבו האור הזה העל-טבעי של תיקון הוכנס לתוך העולם הנוכחי שלנו. היום השני מתעד את תחילת תיקון האטמוספירה, והמים. היום השלישי מתאר את השלמת תיקון האטמוספירה והמים ותיקון חיי הצומח. היום הרביעי מתאר את תיקון היחסים של כדור הארץ עם השמש, הירח והכוכבים, אשר אני משער יכול להיות פשוט ניקוי או דילול האד המוזכר בבראשית פרק ב, פסוק ו' אם כי בתיאוריה זה יכול להיות כרוך בתיקון אחר כדי להפוך את השמש, הירח והכוכבים זמין עבור אותם, ומועדים, וימים וְשָׁנִים (ראה פרק א, פסוק י"ד). יום חמישי מתאר את תיקון החיים הימיים ויצורים בעלי כנפיים. היום השישי מתאר את תיקון חיות האדמה והאדם.

איפה בתנ"ך אנו מוצאים אור המשוך לתיקון?

הקורא בוודאי ישאל, איפה בתנ"ך אנו מוצאים אור המשיך לתיקון?

דוגמה אחת, הוא ישעיהו פרק ל, פסוק כ"ו. "וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה וְאֹר הַחֲמָה יְהִי שְׁבַעַת יָמִים בְּיוֹם חֹבֶשׁ יְהוָה אֶת שְׁבַע עֶמּוֹ וּמַחֲצֵי מִפְּתוֹ יִרְפָּא". על פי פרשנויות רבות (והשקפה זו משולבת בתפילה החודשית של ברכת הלבנה ליהודים המתפללים על פי נוסח אשכנז), אור שבעת הימים הנזכרים בפסוק זה הוא האור של ששת ימי בראשית, ויום השבת הראשונה אחריהם.

כמו כן, אנו מוצאים אור המשיך לתיקון במלאכי פרק ג, פסוק כ "וְזָרְחָה לָכֶם יְרָאִי שְׁמִי שְׁמֹשׁ צִדְקָה וּמִרְפָּא בְּכִנְפֶיהָ וַיִּצְאֲתֶם וּפְשָׁתֶם כְּעִגְלֵי מִרְבֵּק: ". וראה בתלמוד, נדרים דף ח עמוד ב, שבו ריש לקיש לוקח את הפסוק הזה במובן המילולי וטוען כי ברכה זו תתרחש באותו זמן שהנבואה של מלאכי פרק ג, פסוק י"ט מתרחשת. וכן, כאשר יעקב סבל מפציעה לכף ירכו תוך היאבקות, (עיין בחומש בראשית פרק ל"ב, פסוק כ"ו), רש"י קבע בשם המדרש (בפירושו לבראשית ל"ב, ל"ב) כי אור מיוחד של השמש הובא לרפאות את יעקב מן הצליעה שלו, בדומה למה שנאמר במלאכי ג', כ' "שמש צדקה ומרפא בכנפיה".

בישעיהו (פרק ס, פסוקים י"ט, כ) אנו מוצאים דוגמה (עיין בפירוש מצודת דוד) כי ההתגלות של השכינה הוא לפעמים נמשלת לאור מיוחד. הפסוקים קובעים: "לֹא יְהִי לָךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאֹר יוֹמָם וְלַלַּיְלָה הַיָּרֵחַ לֹא יָאִיר לָךְ וְהָיָה לָךְ יְהוָה לְאֹר עוֹלָם וְאֵלֶיךָ לְתַפְאַרְתְּךָ. לֹא יָבֹא עוֹד שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ לֹא יֵאָסֹף כִּי יְהוָה יְהִי לָךְ לְאֹר עוֹלָם וְשָׁלֹמוֹ יִמִּי אָבְלָךְ."

מקור מפורש במדרש המתאר שהאור של יום הראשון בבריאה היה הבגד הסמלי של הקב"ה שדרכו התגלה אל העולם

מעיקרי האמונה ביהדות היא שלא לוקים אין גוף (ראה את תחילת המאמר שלי: [Why the Bible is immune to scientific criticism](#) לפרטים). בתהילים פרק ק"ד, יש פסוק ב מתאר את ה' כמו אחד ש"עוטה אור פשלה נוטה שמים פניעה", ודאי מובן שמדובר בכיסוי סמלי ולא מילולי. בהקדמה הזאת ברקע, מדרש בראשית רבה, פרשה ג' קובע לגבי הפסוק המקראי, "ויאמר ה', יהי אור" (בראשית פרק א, פסוק ג), רבי שמעון בן יהוצדק (שהחשיב את רבי שמואל בן נחמן, מומחה לאגדה), שאל את רבי שמואל בן נחמן מהיכן נבראת האורה? הוא השיב, "שנתעטף בה הקדוש ברוך הוא כשלמה והבהיק זיו הדרו מסוף העולם ועד סופו". המדרש מסביר מאוחר יותר כי המקור עבור השקפה זו הוא הפסוק בתהילים פרק ק"ד, פסוק ב, המתאר את אלוקים "עוטה אור כשלמה".

מן המדרש לעיל נראה כי האור של יום הראשון של הבריאה היה אור על-טבעי. אחת הדרכים להסביר את הצורך באור כזה היא, שהיא שימשה כלי לתיקון עולם שנחרב בעבר.

דוגמה נוספת של תיקון נסי הם המים שיצא בעתיד מבית המקדש

בפרק מ"ז של ספר יחזקאל מתואר נס שיתרחש בעתיד באמצעות בית המקדש. זרם קטן של מים יזרום מבית המקדש, אשר יהפוך לגדול יותר לאחר שהוא עוזב את בית המקדש. עצים רבים יהיו בקצה של שני הצדדים של זרם זה. בפסוקים ח - יב אנו לומדים, "המים האלה יוצאים אל הגלילה הקדמונה ויורדו על הערבה ובאו הימה אל הימה המוצאים ונרפאו המים: והיה כל נפש חיה | אשר ישרץ אל כל אשר יבוא שם נחלים יחיה והיה הדיגה רבה מאד כי באו שמה המים האלה וירפאו וחי כל אשר יבוא שמה הנחל: והיה [קרי עמדו] (כתיב יעמדו) עליו דגים מעין גדי ועד עין עגלים משטוח לחרמים יהיו למינה תהיה דגתם כדגת הים הגדול רבה מאד: בצאתו וגבאיו ולא ירפאו למלח נתנו: ועל הנחל יעלה על שפתו מזה | ומזה | כל עץ מאכל לא יבול עלהו ולא יתם פרו לחדשיו יבכר כי מימיו מן המקדש המה יוצאים [קרי והיה] (כתיב והיו) פרו למאכל ועלהו לתרופה":

תקדים במקורות חז"ל כי לעתים יש צורך בחורבן זמני של הישן לצורך בניית החדש

נאמר בתלמוד, מסכת שבת דף פ"ח עמוד ב לגבי ההתגלות של הקדוש ברוך הוא, בהר סיני:

"ואמר רבי יהושע בן לוי: כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא יצתה נשמתו של ישראל, שנאמר נפשי יצאה בדברו (שיר השירים ה, ו). ומאחר שמדיבור ראשון יצתה נשמתו, דיבור שני היאך קיבלו? – ד' הוריד טל שעתיד להחיות בו מתים, והחיה אותם. שנאמר גשם נדבות תניף אלהים נחלתך ונלאה אתה כוננתה (תהלים ס"ח, י)." .

הפרשן "תורה תמימה" סובר שהאמור לעיל הוא רק מטאפורה על חולשה קיצונית של העם, עם זאת, "עין אליהו" ועוד כמה ממפרשי התלמוד, הבינו כל המאמר כפשוטו. לסיכום, זאת היא השקפת יהודית כשרה להאמין שיש צורך בחורבן זמנית של הישן לפני שחזור של החדש במדריגה גבוהה יותר. אני סיפקתי מקור רבני נוסף לרעיון זה במאמרי על יצירת האדם מן העפר, שניתן כעת לקרוא באנגלית [בקישור הבא](#).

מדוע תנועת החסידית, חב"ד מתנגדת בתוקף להסברו של הרב ליפשיץ, בעל "תפארת ישראל"?

הרב אריה קפלן במאמרו על גיל היקום דוץ על משהו מפתיע מאוד. שלמרות, שלפני יותר מ-700 שנה היה מקובל חשוב, שהשתמש בפרשנות לתנ"ך של בריאת (הוי אומר, בניית) עולמות והחרבות עולמות כדי להגיע לגיל היקום שדי קרוב לגיל העולם ע"פ ההשקפה המדעית, אך התנועה החסידית, התנגדה בתוקף להצעת הרב ליפשיץ, שהמאובנים הם שרידים של עולם קודם. השאלה היא למה? קשה לי להציג את השקפותיו של כל מרכיב של התנועה החסידית, אך לפחות אצטט (אחרי תרגום) את דבריו של מנהיג תנועת חב"ד, הרב מנחם מ שניאורסון, הרבי מליובאוויטש (שנכתב לפני 58 שנה) כפי שצוין ב:

[Http://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/112083/jewish/Theories-of-Evolution.htm](http://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/112083/jewish/Theories-of-Evolution.htm)

אגב, יש המבקשים לפרש את דברי חז"ל כי "אלוקים בונה עולמות ומחריבן", וכמו כן גם את ההצהרות בזוהר ובמאמרי הקבלה, על האדם הקדמון - במובן המילולי. במילים אחרות, שהיה אדם פיזי, ועולמות פיזיים, אשר נחרבו מאוחר יותר. רק אחר כך העולם שלנו נברא, אשר גילו כעת 5716 שנים. פרשנות זו אכן מוצעת במספר ספרים, וכן במאמרים של מקובלים קדומים. בתחומים של הקבלה, כמו בכל תחומי התורה, יש להשקפות מנוגדות צד לגיטימי רק עד זמן ההכרעה ופרסום המסקנות על פי פרמטרים של דיון תורני. מרגע שפסק דין ניתן לפי חוות דעת אחת, רק חוות דעת זו נחשבת אמיתית ונכונה לגבי החלטות מעשיות ומעשים. כך גם במובן זה:

עד לאריז"ל היה ויכוח ודיון. האריז"ל, לעומת זאת, נחשב סמכותי על הקבלה על ידי יהדות העולם, כולל הן אשכנזים (כגון האדמו"ר הזקן ואת הגאון מוילנה) וספרדים. הוא הביע בבירור את דעתו המכרעת באומרו שהכוונה באמת היא שאף פעם (לפני עולמינו) לא היתה קיים עוד עולם פיזי הדומה לזה שקיים כיום, כיוון שהקוסמוס הפיזי התרחש רק ב"מחזור השמיטה" הנוכחי {הערה על ידי שיינמן: הוא מתכוון פחות מלפני 6000 שנה}, ומבחינת מבט התורה, אין לנסות עוד להסביר אירועים (כגון איך התרחש הבריאה, וכו') בכל אופן שמתנגדת לדעתו.

אמנם דעתו של הרב שניאורסון שאסור להתווכח עם האריז"ל יתכן מייצגת את השקפת העולם החסידית, אבל הוא בהחלט טועה לגבי השקפתו של הרוב שאינו שייך לזרם החסידי, בהנהגת הגר"א. הגאון רבנו אליהו, מוילנה הרגיש לעתים קרובות חופשי להתווכח נגד נקודות המבט המיוחסות לאריז"ל. ואכן, אפילו "האדמו"ר הזקן", מייסד תנועת החסידות, חב"ד, הרב שניאור זלמן מליאדי טען: "וידוע לנו בצורה ברורה לחלוטין שהחסיד הגאון {הגאון מוילנה}, נ"י, לא מתייחס לקבלה של האריז"ל להיות באופן כללי מפיו של אליהו זצ"ל, רק קצת מפיו של אליהו ז"ל וכל השאר היה מן החכמה הגדולה שלו, ואין חובה (לדעתו) להאמין בו, וכו' ". {ראה: אוצרות הגר"א ובית מדרשו, דף 285}

ההבנה המחודשת של עשרה מאמרות שבו נברא העולם בפרקי אבות כפתרון

וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום
והלא 400 פרסה על 400 פרסה היא
ומהלך אדם בינוני עשרה פרסאות ליום
... אלא ... קצר לפניהם את הדרך
רש"י על במדבר י"ג, כ"ה

פתרון שני המאפשר מציאות של עולם יותר מ-13.8 מיליארד שנה וגם מסביר את סדר הבריאה בספר בראשית, מבוסס על הבנה מחודשת של עשרה המאמרות שבו נברא העולם המוזכר בפרקי אבות. חכמי התלמוד בפרקי אבות פרק ה, משנה א, קבעו: "בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות".

מה היו 10 המאמרות?

יש הסכמה כללית על 8 מתוך 10 מאמרות, כלומר, בראשית א:ג, א:ו, א:ט, א:י"א, א:י"ד, א:כ, א:כ"ד, א:כ"ו. לגבי התשיעי ועשירי, על פי מסכת ראש השנה דף לב עמוד א, המבוססת על תהילים לג:ו הפסוק הראשון של התורה הוא אחד מהעשרה מאמרות, למרות שהפסוק הראשון של התורה אינו מתאר במפורש את ה', "מדבר", בעוד המאמר העשירי על פי בראשית רבה (וילנה) פרשה י"ז הוא, או המחצית השנייה של המשפט של בראשית א: ב או בראשית ב:י"ח. על פי ההשקפה הדומיננטית באבות דרבי נתן, גרסה ב', פרק ל"ו, כל עשרה מאמרות מפורשות ולפיכך לפי הדעה הזאת, בראשית א:כ"ט, הוא המאמר התשיעי ובראשית ב:י"ח, מאמר העשירי, בעוד הפסוק הראשון של התורה מוסר מהרשימה. אפשר גם למצוא כמה וריאציות אחרות מה הם מאמרות #9, #10, אבל כבר הזכרתי די שבביל הנקודה, שאני רוצה להביע. כלומר, לפני כל אחד מעשר קטגוריות עיקריות בבריאה, הוכרז צווי של אלוקים. **תקדימים לפער בזמן שבין צו אלוקי לבין הגשמתו; כגון ההבטחה שניתנה לאברהם שיום אחד זרעו ישתלט על השטח המשתרע משארם א-שיח בסיני עד צפון טורקיה**

• בספר בראשית (פרק ט"ו), בברית בן הבתרים, ה' מודיע לאברהם, (ששמו ישתנה לאחר מכן על ידי הקב"ה לאברהם) את הגזירה האלוקי הבאה:
יָדַעְתָּ דַּע כִּי גֵר | יִהְיֶה יָרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה:
וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרַי כֵּן יַצְאוּ בְּרַכְשׁ גָּדוֹל:
וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקְבֹּר בְּשִׁיבָה טוֹבָה:
וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הָנָּה כִּי לֹא שָׁלֵם עוֹן הָאֱמֹרִי עַד הָנָּה:

משמע ע"פ שמות פרק כ"ג פסוק ל"א ששארם א-שיח' עומדת להיות
בתוך הגבול של ארץ ישראל לעתיד לבוא
ושתי את גבולך מים סוף ועד ים פלשתיים וממדבר עד הנָהָר
כי אתן בידכם את ישבי הארץ וגרשתמו מפניך

וַיְהִי הַשָּׁמַיִשׁ בָּאָה וְעָלְטָה הָיָה וְהִנֵּה תַנּוּר עֶשֶׂן וְלִפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עֶבֶר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה:
 בַּיּוֹם הַהוּא פָּרַת יְהוָה אֶת אֲבָרֶם בְּרִית לֵאמֹר לְזָרְעָךָ נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְהָר מִצְרַיִם עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נָהָר פָּרַת:
 אֶת הַקִּינִי וְאֶת הַקִּנְזִי וְאֶת הַקֶּדְמֹנִי:
 וְאֶת הַחֲתִי וְאֶת הַפְּרֹזִי וְאֶת הַרְפָּאִים:
 וְאֶת הָאֶמְרִי וְאֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת הַגֵּרְגָּשִׁי וְאֶת הַיְבוּסִי:
 רַש"י בפירושו לבראשית פרק ט"ו, פסוק י"ט שביסס את שיטתו על פי בראשית (רבה) קבע ,
את הקיני: עשר אומות יש כאן ולא נתן להם אלא שבעה גוים,
 והשלשה אדום ומואב ועמון, והם קיני קניזי וקדמוני עתידים להיות ירושה לעתיד, שנאמר (ישעיה יא יד) אדום ומואב משלוח ידם ובני עמון משמעתם :

אנו רואים בבירור כאן, פער גדול בזמן בין הגזירה האלוקי לבין **קיום מלא** של גזירה זאת. אלפי שנים עברו ועדיין לא ראינו הגשמה מלאה. כנקודת צדדית, עיין בפרשנות "דעת מקרא" ליהושע א: ד, ורבי שמעון ורבי **ליעזר** בן יעקב לירושלמי ו, א, המרמזים כי רוב טורקיה תהפוך יום אחד לחלק מארץ ישראל השלמה. זה נראה גם מתאים עם נקודת מבט של התלמוד בבלי, שכן המרחק בין הקצה הצפוני של טורקיה, של טורקיה לפני הים (איסטנבול) אל קצה הדרומי של סיני (שארם א שייח') על פי <http://www.distancefromto.net/> הוא 1536.87 קילומטרים. ארבע מאות פרסה, שהיא אורכה של ארץ ישראל השלמה (על פי מגילה ג' עמוד א, בבא קמא פ"ב עמוד ב, ומנחות ס"ד, עמוד ב) הוא גם 1536 ק"מ באמצעות אמה של 48 ס"מ (אמה של רבי חיים נאה). אותו אתר מספק כמעט אותו מרחק משארם א-שייח לקומקיל (1535.48 ק"מ), בעוד המרחק בין שארם א-שייח לסינופ הוא 1572.19 ק"מ, שמתאים לאמה של 49 ס"מ (400 פרסות = 3,200,000 אמות) , אמה המשמש לעתים את רבי חיים נאה, לצורך חומרה.

- בספר בראשית פרק ל"ז, יוסף כאשר הוא היה בן 17, ברוח הקודש חלם שתי חלומות על העתיד. ההסבר לחלום הראשון שלו היה, שהוא יהיה שליט וישלוט על 11 האחים שלו, וישתחוו לו. ההסבר לחלום השני היה שאפילו אביו של יוסף ואמו החורגת, בלהה (ראה רש"י לבראשית לז, י), ישתחוו בסוף ליוסף. זה לקח 22 שנים, לצו האלוהי של החלום הראשון, להתגשם. זה לקח עוד 17 שנים, עבור צו האלוהי השני להתממש (כפי שנרשם בבראשית פרק מז פסוק לא ועיין בפרשנות "תורה תמימה" לתוספת הסבר, אם יש צורך).
שוב אנו רואים בבירור כאן, פער גדול בזמן בין הצו האלוהי לבין ההגשמה המלאה של צו זה.
- בספר התנ"ך, מלכים, פרק יג, בפסוק ב, מגיע נביא אל מזבח עבודת האלילים של ירבעם מלך הרשע של צפון ישראל. "וַיִּקְרָא עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּדָבָר יְהוָה וַיֹּאמֶר מִזְבֵּחַ מִזְבֵּחַ כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה בֵן נֹלָד לְבֵית דָּוִד יֹאשִׁיָּהוּ שְׁמוֹ וְזָבַח עָלַי אֶת כֹּהֲנֵי הַבָּמֹת הַמִּקְטָרִים עָלַי וְעֲצָמוֹת אָדָם יִשְׂרְפוּ עָלַי".
המלוכה של יאשיהו (מבית דוד) היתה בערך בזמן בין 300 – 350 שנה לאחר הנבואה הזאת. אז שוב, אנו רואים בבירור פער גדול בזמן בין הצו האלוהי לבין הגשמתו המלאה של צו זה.
- היה פער של 120 שנה בין גזירת המבול התנ"כי לבין הגשמתו 120 שנה מאוחר יותר (ראה רש"י לבראשית ו, ג לפרטים נוספים). מדרשים שונים מייחסים את 120 השנים הנוספים האלו לזכותו של הצדיק, מתושלח, סבו של נח, כדי לאפשר לו למות מוות טבעי, ולאפשר תקופת אבל של שבעה ימים לכבודו לפני המבול. ראה פרשנות "תורה תמימה" לבראשית פרק ז, פסוק י' להסבר מעמיק יותר. אחרים רואים את הפער של 120 שנה כהזדמנות אחרונה שניתנה לתשובה, לבטל את הגזירה.
- בספר בראשית י, כה כתוב "וַיֵּלֶכֶר יִלְד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אֶחָיו יֶקֶטָן".
רוב הפירושים היהודיים הקלאסיים על פסוק זה, מסכימים עם רד"ק, ורש"י, שכאשר הטקסט מדבר בקשר לפלג, "כי בימיו נפלגה הארץ", הימים אינם מתייחסים לזמן שבו פלג נולד, אלא הימים מתייחסים לזמן שבו חיייו הסתיימו. כלומר, כאשר חיייו הושלמה, התרחש האירועים של דור הפלגה במגדל בבל.
עכשיו הנה ציטוט מפירוש רש"י כדי להסביר את נקודת המבט הזאת. על ד"ה **נפלגה** הוא מפרש:
"נתבלבלו הלשונות, ונפוצו מן הבקעה, ונתפלגו בכל העולם. למדנו שהיה עבר נביא שקרא שם בנו על שם העתיד. ושנינו בסדר עולם (פרק א) שבסוף ימיו נתפלגו, שאם תאמר בתחלת ימיו, הרי יקטן אחיו צעיר ממנו והוליד כמה משפחות קודם לכן, שנאמר (פסוק כו) ויקטן ילד וגו' ואחר כך ויהי כל הארץ וגו'. ואם תאמר באמצע ימיו, לא בא הכתוב לסתום אלא לפרש, הא למדת שבשנת מות פלג נתפלגו".
לסיכום, אנו רואים כי אם יש לנו קצת הכרח לפרש את התנ"ך בצורה שמחייב פער גדול בזמן, בין הצו האלוהי ובין מימושו, בדומה לפער בזמן, בין ההכרזה על ידי הנביא, בעת שנולד פלג על העתיד ועד הגשמת הגזירה בסיומו של ימי פלג, אנו אכן מאפשרים פרשנות המצדיקה פער כזו.

איפה בטקסט של בראשית יש אינדיקציה כי ששת ימי בראשית יתכן שהיו סוף או השלמת תהליך ארוך של פיתוח, אבל לא בהכרח ההתחלה?

בששת ימי בראשית, (בבראשית פרק א') יש יום אחד החורג מן הכלל. ביום השני, אלוהים לא נותן למעשיו חותמת אישור שהם טובים.

רבי שמואל ורבי יוסי במדרש בראשית רבה ד:ו (או ד:ז במהדורת תיאודור אלבק) היו מודעים לחלוטין לחריגה המוזרה הזאת והסבירו אותה כך:
ביום השני, שבו הפוקוס היה על יצירת מערכת המים של כדור הארץ, הטקסט מודיע לנו כי מערכת המים נותרה בלתי מושלם בסיומו של היום ומסיבה זו, האלוהים סרב להכריז על בריאתו כטוב. עם זאת, ביום השלישי כאשר הושלם הימים והיבשה בצורה הרצויה, ה' כבר הכריז על מעשיו כ"טוב", כי ההשלמה היא הטוב של אלוהים. וממנו אנו מפיקים את ההגדרה הכללית במה התכוון האלוהים, כאשר הוא הודיע לנו שהוא ראה שבימים א', ג', ד', ה' ו' של הבריאה, שמעשיו היו טובים.

נקודת המבט של רבי שמואל ורבי יוסי משאיר את השאלה פתוחה, האם היו מעשים לא מושלמים של יצירה, לפני ששת ימי בראשית, כלומר, לפני התקופה שהאלוקים הגדיר את מעשיו, טובים.

בהלכה היהודית, אנו מוצאים (לגבי כמה מצוות) כי השלמת התהליך הוא המפתח להגדרת התהליך. כדי לתת דוגמה אחת בלבד, הרב ישראל מאיר הכהן מראדין, הידוע יותר בכינויו "חפץ חיים" פוסק בספר המצוות הקצר, מצות עשה 15

טו. מצות עשה שכל אחד מישראל יכתוב לו ספר תורה. שנאמר: "כתבו לכם את השירה הזאת" (דברים לא, יט). ופירשו וכתבו את התורה שיש בה שירה זאת, שאין כותבין את התורה פרשיות פרשיות. ואם כתבו בידו, מעלה עליו הכתוב כאילו קבלה מהר סיני. ואם אי אפשר לו לכתוב בעצמו, צריך לקנותה או שישכור מי שיכתבנה לו. ואף על פי שיש לו ספר תורה מאבותיו מצוה לכתוב משלו. ואם הגיה בספר תורה אות אחת, הרי זה כאילו כתב כל התורה. הרב ישראל מאיר כהן ממשיך ומביא עמדה מקילה, המאפשרת לרכוש ספרים השייכים לתורה, "כגון חומשים, משניות וש"ס ופירושיהן, כדי להגות בהם הוא ובניו, כי מצות כתיבת התורה היא כדי ללמוד בה, ועל ידי הגמרא ופירושה ידע פירוש המצוות והדינים על בוריים, על כן הן הספרים שאדם מצווה על כתיבתן." אבל הוא מסיים, בהכרעה, "ומי שיש בכחו לקיים שניהם כפשוטו אשרי חלקו. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ולא בנקבות."

הרב יחיאל מיכל הלוי אפשטיין מבהיר בספרו "ערוך שלחן", יורה דעה, סימן ר"ע, שכדי לקיים את מצוות כתיבת ספר התורה (על פי השיטה המחמירה) אין די לכתוב או לתקן אות של התורה, **אם הספר נשאר חסר באותיותיו ולא מושלם**. אלא התיקון או תוספת של אותיות (או אפילו אות אחת) של התורה צריך להיות תיקון שהופך אותו ספר מפסולה למושלם וכשר.

לסיכום, אנו רואים מן ההלכה הזאת, כי הרגע המכריע של היצירה (לפחות בכל הנוגע למצות כתיבת ספר תורה) הוא לא תחילת התהליך, אלא את השלמת התהליך.

על פי התיאוריה המדעית הנוכחית כדור הארץ עבר שינויים גדולים במהלך 4.6 מיליארד השנים האחרונות

על פי התיאוריות המדעיות הנוכחיות טמפרטורת כדור הארץ, האטמוספירה, פני השטח של כדור הארץ, חלוקת המסה הקרקעית והמים, חיי הצומח, השדה המגנטי, מסלול הירח, היום הסולרי, שנת השמש, בעלי חיים, וכו' עברו שינויים משמעותיים במהלך ה-4.6 מיליארד השנים האחרונות. במהלך השבוע של הבריאה שצוין על ידי לוח השנה היהודי, כל ההיבטים השונים של הטבע התפתחו בדיוק עד לנקודה שבה הם התאימו לסטנדרטים המדויקים ביותר של הקב"ה; ראה את המקורות הבאים כראיות לכך שלאוקים אכן יש אמות מידה ומדידות מדויקות מאוד בנוגע לרצונו איך כל פרט בעולם הטבעי יופיע, תהלים פרק קמ"ז, פסוק ד, ישעיה פרק מ פסוק י"ב, איוב פרק ל"ח פסוקים ד עד ו, וכן פסוקים ל"ז, ל"ח.

לאחר הבנת סגנון התורה, ההבנה המתקנת בעשרה מאמרות של פרקי אבות עוזרת לנו לפתור את השאלה על רצף הבריאה, לאור המדע

כפי שאמרתי קודם לכן במאמר זה, שְׁשֶׁשֶׁת ימי בראשית בפרק א של התורה היו ימים אשר האלקים מצא כי הבריאה שלו, הגיע למצב שהיה מוגדר כ"טוב", כלומר הבריאה שלו השיגה את כל המדידות המדויקות ושלמות שהתאימו למטרות ה' בבריאה. כך בתיאוריה זה מאפשר לשמש, ירח ולכוכבים שעדיין לא הגיעו למדידות מושלמות להיות קיימים במציאות לפני שכדור הארץ "הוציא" דשא או עצים, למרות שהנושא של יום השלישי של הבריאה עוסק בדשא ובעצים, ואילו "יום רביעי של הבריאה" עוסק בנושא השמש, הירח והכוכבים.

אבל אם תשאל, האם זה תואם את הסגנון של התנ"ך? כלומר, כאשר התנ"ך מזכיר 2 נושאים האם יש תקדימים כי חלקים של הנושא השני ברמה כרונולוגית למעשה מקדים את הנושא הראשון?

כן! זהו סגנון התורה (5 ספרי משה רבנו) לקבץ יחד את הרעיונות של נושא אחד לשיקולים סגנוניים (ואידיאולוגיים), גם על חשבון סדר כרונולוגי קפדני. לדוגמה, בבראשית פרק ל"ה החומש מתאר את החזרתו הסופית של יעקב לאביו, יצחק. לחברון לאחר שנים רבות של גלות וסכנות. הפרק מסתיים באומרו כי יצחק חי עד גיל 180 ולאחר מכן "וַיָּגַע יִצְחָק וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּי זָקֵן וְשֹׁבַע יָמִים וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ עֶשְׂרֹו וַיַּעֲקֹב בְּנֵיו". עם זאת, אם אחד עושה את החישובים על ידי שילוב של בראשית פרק כ"ה, פסוק כ"ו, פרק לז, פסוק ב', פרק מ"א, פסוקים מ"ו, מ"ז, פרק מ"ה פסוק י"א, ופרק מ"ז פסוק ט', יצחק היה עדיין בחיים כאשר יוסף נמכר לעבדות בחומש בראשית, פרק ל"ז, שני פרקים לאחר מותו של יצחק כבר נרשם בספר. עם זאת, כיון שהאירועים הקשורים למכירת יוסף לעבדות לא היו רלוונטי לנושא הראשי או הנושא העיקרי של פרק ל"ה של חומש בראשית, התורה משמיטה את העובדה הזאת מן הפרק, אף על פי שזה מקשה עלינו לעשות ציר כרונולוגי מדויק.

דוגמה שנייה מצויה בספר בראשית בפרק ל"ח, שמתאר את העונש שהגיע ליהודה על מכירת יוסף לעבדות, ובסופו של דבר יחד עם המסירות נפש של תמר, הובילה את יהודה לחזור בתשובה. אם עוקבים אחר הפרק בקפדנות לפרטים, החלק האחרון של פרק ל"ח, בהחלט התרחש לאחר רבים מן האירועים אשר השפיעו על חייו של יוסף במצרים כפי שנרשם בבראשית פרקים ל"ט, מ', מ"א. עם זאת, על מנת להישאר ב"פוקוס" על הנושא בפרק ל"ח, התורה הקריבה את הכרונולוגיה המדויקת של האירועים, על ידי השמטה באותו פרק, כל התייחסות למה שהתרחש בחיי יוסף בזמן שהוא מפנה את כל תשומת לבנו לסיפורו של יהודה.

לאור הסגנון המקראי הזה של הקבצה ביחד של כל הרעיונות הקשורים לנושא אחד, אנו יכולים כעת להבין, מדוע הקב"ה הקריב כרונולוגיה מדויקת של רצף הבריאה כאשר הוא עסק בעשרה המאמרות שבו נברא העולם. כלומר, זהו הסגנון הכללי של התנ"ך להסביר כל מה שיש לו לומר על כל אחד, מעשרה מאמרות הבריאה, לפני שהתנ"ך עובר אל המאמר הבאה. כך למשל, כאשר הקב"ה אמר, (בראשית פרק א, פסוק י"א) "תִּדְבָּר הָאָרֶץ דְּבַר וַיֵּצֵא עֵשֶׂב וְכוּ'", אז הוא תיאר את כל מה שהוא רצה לומר על הנושא עד לנקודה שבה הדשא והעצים הגיעו למדידות האידיאליות ששייך להם שיתאימו למטרותיו של אלוהים ביום השלישי של הבריאה (שהיה לפני פחות מ- 6000 שנה), למרות שהיו התפתחויות רבות של בחינות אחרות של הטבע שהתקיימו בתקופה ארוכה זו, שלא קשורה לנושא החקלאות. כלומר, לתנ"ך יש עניין רב יותר בהצגת נושא אחיד ולא בכרונולוגיה מדויקת של אירועים.

העובדה שהמקרא לא תמיד עוקבת אחר סדר כרונולוגי קפדני אינה התגלותם של כמה חוקרים מודרניים חדים. עיקרון זה כבר מוכר על ידי התלמוד (בבלי) מסכת פסחים דף ו עמוד ב. ראה גם בתלמוד מסכת ברכות דף י' עמוד א, שבו מסביר רבי אבהו לכופר, הסיבה האידיאולוגית מדוע ספר תהלים יוצא מן הסדר כרונולוגי על ידי רישום פרק בתהלים, העוסקת בבריחה של דוד המלך מבנו אבשלום לפני הפרק בתהלים שבו מוזכר הזמן שדוד נזקק לברוח מן המלך שאול ולהסתתר במערה (למרות שמצד הכרונולוגי הבריחה של דוד משאול התרחש לפני הבריחה מאבשלום).

השיטה של הבריאה של הקב"ה והישרדות של החזקים

"הישרדות של החזקים" הכוח המניע העיקרי מאחורי שינוי בבעלי חיים וצמחים על פי מערכת האמונה של האבולוציה הדרוויניסטית היה אחד היסודות האידאולוגיים המשמשים את האדם האשם העיקרי לפתיחת מלחמת העולם השנייה, כלומר, היטלר כדי להצדיק את האידאולוגיה האכזרית הנאצית שלו. לצטט מתוך דברי דוד קלינגהופר, בתרגום (השייך לתנועה המאמינה כי האלוקים התערב באופן אקטיבי בטבע לאחר בריאת היקום כדי לייצר חיים כפי שאנו מכירים אותו) <http://www.discovery.org/a/10051>

התיאוריה האבולוציונית אומצה והנצחה בגרמניה מהר יותר מאשר באנגליה, ארץ מולדתו של דרווין. היטלר חש את השפעתו, כפי שהסכימו ביוגרפיותיו החשובות. בהיטלר: מחקר בעריצות, כותב אלן בולוק: "הבסיס לאמונות הפוליטיות של היטלר היה דרוויניזם גס". יואכים פסט, בהיטלר, מתאר כיצד הרודן הנאצי "מוציא את מרכיבי השקפת עולמו" מהשפעות שונות, כולל "גישות פופולריים לדארוויניזם". פרק המפתח ב"מין קאמפף" הוא פרק 9, "האומה והגזע", שבו, הוא דן בחובה להגן על הגזע הארי מפני האיום היהודי. טיעונו נגזר מלכתחילה במונחים

דרוויניים. הוא כותב: "במאבק על הלחם היומיומי כל אלה חלשים וחולניים או פחות נחושים נכחדים, ואילו מאבקם של הזכרים עבור הנקבה מעניק את זכות ההזדמנויות להתרבות רק לבריאים, והמאבק הוא תמיד אמצעי עבור שיפור בריאותם של מינים ועוצמת התנגדותם, ולכן, הוא גורם להתפתחות גבוהה יותר". הוא משבח את "ההיגיון הברזל של הטבע" עם "זכותו לניצחון של הטובים והחזקים יותר בעולם".

המאמינים בתנ"ך המחזיקים בדעה שהיקום הוא יותר מ-13.8 מיליארד שנים, נחלקים בשאלה לגבי איזה שיטות השתמש האלוקים כדי ליצור חיים. אפילו טבע העפר שממנו נברא אדם (בראשית פרק ב') נתון במחלוקת. אמנם אף אם זה לא כפירה להאמין כי "הישרדותם של החזקים" יכול להסביר את כל מה שיש בעולם עד הופעתו של אדם, זה בהחלט נקודת מבט מטופשת ופנאטית. במאמר שלי על ההוכחה של SETI לקיומו של אלוקים הבאתי הסבר כי ההסתברות של כוחות טבעיים שמייצרים במזל אקראי את התא המורכב בצורה מינמלית, הוא במקרה הטוב אחד ב- $10^{40,861}$.

אני גם סיפקתי קישור למאמר על מה שמכונה "הפיצוץ הקמבריוני" שמפריע לציפיות של האבולוציה הדרוויניסטית והניאו-דרוויניסטית. במאמר שלי על בריאת האדם מן העפר העליתי גם כמה סוגיות מדעיות אחרות, הגורמות קשיים לתיאוריה הסטנדרטית של האבולוציה. בפרט, אני אחזור כאן מה שאמרתי על פיסת דנ"א מיוחדת בשם BovB: אם אתה מצייר את אילן היוחסין של BovB, נראה כאילו נכנסת ליקום מקביל מוזר שבו פרות קשורות קשר הדוק יותר לנחשים מאשר לפילים, ואיפה שממית אחת קשורה יותר לסוסים מאשר ללטאות אחרות. הסיבה לכך היא כי BovB לא עבר בצורה מסודרת מן ההורה לצאצאים, כמו רוב החלקים של DNA חיתית. גֶן הקופץ הזה לא רק קופץ סביב הגנום, אלא ביניהם. סוג זה של "העברת גנים אופקית" (HGT) הוא אירוע יומיומי לחידקים, אשר יכול במהירות לאסוף יכולות חשובות זה מזה על ידי החלפת DNA (דנ"א). החלפות אלו הם לכאורה נדירים יותר בין יצורים חיים מורכבים יותר, אך כל שנה חולפת מביא דוגמאות חדשות של HGT בקרב בעלי חיים (ציטוט מתוך: אד יונג במאמר מקוון של נשיונל ג'יאוגרפיק מיום 1 בינואר 2013)

בציטוט לעיל אנו רואים תקדים מדעי מובהק לשינוי גנטי, אשר לא הופק על ידי הישרדותם של החזקים. השכל הישר וכן הפסוקים התנ"כיים סותרים גם את השקפתו של היטלר על "היגיון הברזל של הטבע" עם "זכותו לניצחון של הטובים והחזקים יותר בעולם". בעולם האמיתי, בהנחה שאנחנו יכולים אפילו להגדיר מה הוא "הכי טוב", הטוב והחזק לא תמיד מנצח. לפעמים, החלש יותר והלכאורה "בינוני" מנצחים כי הם במקרה נהנו מאירוע סביבתי חיובי כלשהו המתרחשת כדי "להטות את הכף" בכיוון היתרון שלהם. אכן, זהו לקח נוסף במוסר שהדינזאורים יכולים ללמד אותנו. כלומר, למרות שהם היו בבירור חזקים יותר מיונקים, עם זאת, לא היה להם המזל הטוב של היונקים, כך היונקים שרדו, והם לא. עכשיו אם אתה מחפש תמיכה מקראית למושג הזה של השכל הישר, אני מצטט מ-קהלת פרק ט, פסוק י"א, אשר קובע: שְׁבִיתִי וְרָאָה תַּחַת הַשָּׁמַיִם כִּי לֹא לְקָלִים הַמְרוֹץ וְלֹא לְגִבּוֹרִים הַמְלָחָמָה וְגַם לֹא לְחֻכְמִים לָחֵם וְגַם לֹא לְנִבְנִים עֶשֶׂר וְגַם לֹא לַיִדְעִים חָן כִּי עֵת וּפָגַע יִקְרָה אֶת כָּלֶם:

המתרגמים של תנ"ך דפוס Stone מבינים שכוונת "עת ופגע" היא אירועי זמן ומוות. מתרגמי התנ"ך דפוס קורן מבינים הכוונה אירועי זמן, ומזל מתרחש לכולם. על סמך שימוש מקביל של המילה פגע, במלכים א, פרק ה פסוק י"ח משמע שהמילה שדפוס Stone מתרגם כמוות, ודפוס קורן כמזל, יש באמת משמעות של פגישה עם כוחות מזיקים (עיין בפירוש מצודת דוד למלכים א ה, י"ח).

סיכום

לסיכום, לגבי השיטות שבהן השתמש האלוקים כדי ליצור חיים כפי שאנו מכירים אותו, למרות שזה לא יהיה כפירה לתת את כל הקרדיט ל-"הישרדותם של החזקים", זה בהחלט נקודת מבט מטופשת ופנאטית. לגבי ששת ימי בראשית, הראיתי כי כל עוד אינך מחייב את עצמך תמיד להסכים עם האריז"ל (בניגוד לדעתו של הרבי מליובאוויטש), האמונה כי השמש, הירח והכוכבים התקיימו במציאות לפני הדשא והעצים הוא לגיטימי. שתי הגישות הוצעו במאמר זה, מדוע הרישום של הדשא והעצים ביום השלישי של הבריאה אינו הוכחה מקראית לקיומם במציאות, לפני קיומם של השמש, הירח והכוכבים (ביום הרביעי). הגישה הראשונה גורסת כי השמש וכו' אכן באה לידי קיום לפני הדשא והעצים; אלא שאיזה הרס גדול על כדור הארץ פגע ביכולתנו לראות את השמש, הירח והכוכבים ובנוסף גרמה נזק גדול לעשב ולעצים. אלוקים תיקן את הנזק לדשא ולעצים יום קודם לתיקון שאיפשר לנו להביט מכדור הארץ על השמש, הירח והכוכבים "לאתת ולמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים" (בראשית א, יד).

הגישה השנייה טוענת כי הגמר הסופי ("מכה בפטיש"), שהפך את הדשא והעצים למושלם על פי אמות המידה המדויקות של הקב"ה, התרחש יום אחד לפני השמש, הירח והכוכבים ביחס לכדור הארץ (לדוגמה, אורך היום, החודש, העונות, והשנים) הגיע לסיומו על פי אמות המידה המדויקות של הקב"ה. זהו הסגנון של חומש בראשית להציג נושא אחד גם על חשבון הקושי שזה גורם לנו

להגיע לציר כרונולוגיה מדויקת של האירועים. כך למשל, אף על פי שהיה פער עצום בזמן בין המאמר של אחד מעשרת מאמרות שבו נברא העולם בפרקי אבות, דהיינו, צו ה' "תְּשֵׂא אֶרֶץ דְּשֵׁא עֵשֶׂב " עד למילוי המלא של צו זה על ידי הקב"ה (שהדשא והעצים הגיעו למצבם הראויות לתוכנית הקב"ה) פחות מ 6000 שנה מזמננו, דרכו של התנ"ך לא לסטות לדבר על אירועים אחרים בטבע במהלך הפער הזה. הסגנון המקראי הוא להישאר ממוקד על הנושא של כל יום של הבריאה עד להשלמתו.

תאריך פרסום המאמר המקורי בניסן תשע"ד (אפריל 2014) עבור www.vilnagon.org

לקריאה נוספת כדי להבהיר נושאים מדעיים מסוימים שהועלו במאמר זה ראה מאמרים של פרופ' נתן אביעזר ב: <http://www.simpletoremember.com/articles/a/intelligent-design> ו http://geraldschroeder.com/wordpress/?page_id=49 ומאמרו של ד"ר שרדר ב- <http://www.simpletoremember.com/articles/a/anthropic-principle>

הגדרת מכה בפטיש על פי ספר "קיצור הלכות שבת" של הרב יעקב יחזקאל פאזען

מכה בפטיש

מכה בפטיש שונה משאר המלאכות במה שאפילו על ידי פעולה ותיקון שאינו חשוב כל כך כבר מתחייבים. כשמו כן הלכתו, שכבר יכולים לעבור עליו על ידי הכאת פטיש (קורנס) בעלמא, אפילו אם אין עושים בהכאה זאת כלי. והיינו בכלי שכבר נגמרה מלאכתו, אף שראוי כבר להשתמש בו, דרך הוא להכותו עוד הכאה אחרונה, ליישר איזו עקמומית שיש עדיין בו, וחייבים על זה בשבת כיון שבהכאה זאת סיים כל מלאכת הכלי. וכן בשאר דברים, כגון בגד שכבר נגמר וראוי ללבישה וישאר בו איזה חוט, (ואפילו אינו תפור בו בשתי תחיבות וכו'), ואולי אפילו אם רק מונח עליו, אם מסירים אותו עוברים על מלאכת תורה, והיינו מלאכת מכה בפטיש, כיון שבזה משלימים וגומרים הבגד, וכן כל כיוצא בזה (ועיין במקורות), עכ"ל.

מוקדם יותר במאמר זה טענתי כי אורכה של ארץ ישראל השלמה הוא כ- 1536 ק"מ לפי רש"י, שכן אמה לפי רבי חיים נאה היא 48 ס"מ ואורך 400 פרסה של ארץ ישראל שווה 3,200,000 אמות.

עם זאת, אפשר להטיל ספק על פי הנקודה הבאה. בתלמוד, מסכת עירובין עמוד ד' ומסכת מנחות עמוד צ"ז, אנו לומדים כי לפחות 2 גדלים של אמות שונות שימשו בארץ ישראל העתיקה. אורך אמה הראשונה מן השתים היה לפי שיטתו של רבי חיים נאה 48 סנטימטרים, ואילו אורך השנייה היה רק 5/6 מהסכום, כלומר 40 סנטימטרים. אפשר לשאול, איך אנחנו יודעים שאורך ארץ ישראל השלמה הוא אמה של 48 סנטימטרים כפול 3,200,000? אולי, זה רק 40 ס"מ כפול 3,200,000? התשובה לשאלה זו היא כי רש"י נתן לנו דרך נוספת למדוד את אורכה של ארץ ישראל שרק מתאימה לאמה של 48 ס"מ אבל לא לאמה בת 40 סנטימטרים. רש"י מודיע לנו כי 1/40 בגודל של ארץ ישראל הוא המרחק שאדם ממוצע יכול ללכת ביום אחד. המרחק הזה לפי האמה הגדולה הוא 38.4 ק"מ. אם היינו משתמשים באמה הקטנה זה יהיה רק 32 ק"מ. המשנה (מעשר שני, ה:ב) קובעת כי המרחק בין לוד לירושלים היה המרחק שהאדם הממוצע יכול ללכת בו ביום אחד. רש"י בפירושו למסכת ביצה דף ה, עמוד א, מסביר כי לוד נמצאת במרחק הליכה של יום אחד מאדם ממוצע, וכך גם טוען הפרשן הון עשיר למשנה, במעשר שני פרק ה משנה ב. במאמר בתחומין כרך 9 "פורים בלוד" מאת יואל אליצור, הוא טען על סמך הראיות הארכאולוגיות שהצד המערבי של העיר לוד העתיקה נמצא ברחוב אבא הלל סילבר בתוך העיר לוד המודרנית. על פי <http://www.distancefromto.net> המרחק בין הר הבית, ירושלים עד רחוב אבא הלל סילבר, לוד הוא 38 ק"מ, ובכך מאשר כי רש"י השתמש במדת האמה היותר גדולה של רבי חיים נאה כאשר הוא דבר על המרחק הממוצע אדם יכול ללכת ביום אחד. משתמע מהפרשנות של קול התור (פרק ה') הרחבה של ארץ ישראל מביאה את העולם לאמונה נכונה בהקב"ה, כפי שאומר בספר ישעיהו פרק נ"ד "הִרְחִיבִי מְקוֹם אֹהֶלְךָ ... קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹקֵי כָל הָאָרֶץ יִקְרָא".

למאמרים נוספים על תורה, מדע ואלוקים, בקרו בדף הבית של www.vilnagon.org

הערות מאת הרב משה צוריאלי

כפי שאתה יודע, אני לא מומחה בנושא זה. עם זאת קראתי את המאמר שלך מסכים שזה די משכנע. ראוי להיות מפורסם. אבל מה שחישבת את 400 פרסה, אני חושב שזה סגנון דיבור שלא על דרך הפשט.

בספר "מגדים חדשים" (של הרב דוד יואל ווייס) מהד' שניה שנת תשס"ח על ברכות נא ע"ב הביא מפסחים (סב ע"ב) בין אצל לאצל ד' מאה גמלי דדרשה. סנהדרין קו ע"ב ת' בעייא של דואג ואחיתופל, מסכת ע"ז (יד ע"ב) מסכת ע"ז של אברהם אבינו ת' פרקים. סנהדרין כא ע"א ת' ילדים היו לדוד בני יפת תואר. וכן בבבא בתרא כתב ת' ספרי תורה, וזה היה גוזמא.

אמנם מהר"ל (חדושי אגדות ח"א עמ' קכו ראש טור ימני) סבור שזה כפשוטו לענין א"י.

תצליח מאד לחזק את האמונה בהקב"ה ובתורתו.

ובענין דברי אדמו"ר מחב"ד שיש לבטל כך שאר הדיעות מול פרשנות של האריז"ל, גם אני חושב שהוא טעה בזה.

בברכה רבה,

משה צוריאלי

מאוחר יותר הוסיף הרב צוריאלי הערה שנייה:

בלימודי היום, מצאתי בסייעתא דשמיא פסקא בדברי הרב קוק (אגרות ח"א אגרת צא עמ' קה) בענין החשבונות הגיאולוגיים והוא סומך על המדרש בב"ר שהקב"ה היה בונה עולמות ומחריבן. וזה שלא כדברי אדמו"ר מחב"ד זצ"ל.